

Täysistunto

Torstai 16.6.2016 klo 16.00—22.44

6. Hallituksen esitys eduskunnalle tuomioistuinlaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 7/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 8/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

22.06 **Kari Tolvanen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme hallituksen esitystä tuomioistuinlaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Valiokunta on perustellut mietintöään seuraavasti: Hallitus esittää uuden tuomioistuinlain säätämistä. Ehdotettu laki sisältää yleiset säännökset tuomioistuimista ja tuomareista, ja siihen kootaan nykyisin eri tuomioistuimia ja tuomareita koskevissa laeissa ja asetuksissa olevat säännökset. Samalla asetuksen tasoisesta sääntelystä luovutaan. Lakivaliokunta katsoo, että uudistus selkeyttää sääntelyä. Sääntelytapa myös vahvistaa tuomioistuinten asemaa ja riippumattomuutta, mikä on periaatteellisesti tärkeää. Esityksessä on pitkälti kyse voimassa olevien säännösten siirtämisestä uuteen tuomioistuinlakiin, mutta se sisältää myös eräitä periaatteellisia ja käytännön kannalta merkityksellisiä ehdotuksia. Muutosta nykytilaan merkitsee erityisesti tuomareiden koulutuksen kehittäminen, johon nyt keskityn, koska sitä on valmisteltu vuosikausia.

Suomessa ei nykyisin ole varsinaista tuomarin tehtäviin pätevöittävää tuomarikoulutusta tai -tutkintoa. Tuomarin tehtäviin on perinteisesti pätevöidyty suorittamalla ensin tuomioistuinharjoittelu ja toimimalla tämän jälkeen esittelijänä hovi- tai hallinto-oikeudessa. Tuomarin tehtäviin pätevöityminen tapahtuu siten keskeisesti työssäoppimisen kautta.

Valtion virkamieslaissa säädetään virkamiehen yleisistä velvollisuuksista. Tuomarilla ei ole nimenomaista velvollisuutta uransa aikana osallistua koulutukseen. Ja tässä tuli ilmi, että on tuomareita, jotka eivät vuosikymmenten uran aikana ole koskaan osallistuneet koulutukseen, valitettavasti. Koulutuksen järjestämisestä huolehtivat nykyisin tuomioistuimet itse, ulkopuoliset koulutusorganisaatiot ja oikeusministeriön koulutusyksikkö. Järjestelmämme eroaa monesta muusta maasta. Useassa Euroopan maassa täydennyskoulutukseen osallistuminen on tuomareille pakollista. Suomessa se ei toistaiseksi ole ollut.

Hallituksen esitykseen sisältyy useita tuomareiden koulutusta koskevia ehdotuksia.

Ensinnäkin ehdotetaan, että tuomareiden koulutusta kehitetään nykyistä suunnitelmallisemmaksi ja tavoitteellisemmaksi. Tämä on tarkoitus toteuttaa yhtenäisellä koulutusohjelmalla, joka koskee kaikkia tuomarinuran eri vaiheita tuomioistuinharjoittelusta tuomarei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

den täydennys- ja johtamiskoulutukseen saakka. Tuomareilla on esityksen mukaan oikeus ja velvollisuus osallistua koulutukseen.

Toiseksi ehdotetaan, että hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, markkinaoikeudessa, työtuomioistuimessa ja vakuutus oikeudessa voi olla määrääjäksi täytettäviä asessorin virkoja, joihin nimitetään pääsääntöisesti enintään kolmeksi vuodeksi. Kyse on koulutusvirasta, sillä asessori osallistuu hänelle suunniteltuun koulutusohjelmaan ja suorittaa lopputyön tai loppukokeen. Asessorina toimiminen ja koulutusohjelman suorittaminen ei kuitenkaan ole edellytys tuomariksi nimittämislle.

Kolmanneksi ehdotetaan, että tuomioistuinharjoitteluun sisältyvän koulutuksen suunnitelmallisuutta lisätään. Lisäksi ehdotetaan, että harjoittelupaikat julistetaan haettaviksi vain kerran vuodessa ja haku- ja valintamenettely siirretään perustettavan tuomarinkoulutuslautakunnan tehtäväksi.

Neljänneksi ehdotetaan, että tuomareiden koulutuksen suunnittelusta ja koordinoinnista vastaamaan perustetaan uusi elin, tuomarinkoulutuslautakunta. Lautakunnan tehtävänä on huolehtia myös tuomioistuinharjoitteluun ja perustettaviin tuomarinkoulutusvirkoihin liittyvistä tehtävistä sekä tuomareiden täydennyskoulutuksesta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotuksia on kannatettu, mutta niitä on voimakkaasti myös arvosteltu muun muassa asessorin viran, koulutuslautakunnan ja uudistuksen kustannusten osalta.

Arvoisa herra puhemies! Yleisesti ottaen lakivaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että tuomareiden koulutusta on välttämätöntä kehittää. Tästä oltiin yksimielisiä. Saadun selvityksen mukaan Suomi on yksi neljästä Euroopan maasta, jossa ei ole pakollista tuomarikoulutusta, eli yhtäältä meillä ei ole tuomarin virkaan nimittämistä edeltävää eikä myöskään tuomarinuran aikana käytävää pakollista koulutusta. Nykyisin järjestettävä tuomareiden koulutus on myös hajanaisesti järjestettyä, ja sen laadussa ja määrässä on kansainvälisesti vertaillen kehittämisen varaa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin myös näkemys siitä, että tuomareiden koulutuksen tulisi olla itsenäisen tuomioistuinviraston tehtävä ja että uudistus tulisi toteuttaa vasta, kun Suomeen on perustettu tällainen virasto. Myös lakivaliokunta katsoo, että jos Suomessa olisi itsenäinen tuomioistuinvirasto, tuomareiden koulutusjärjestelmästä huolehtiminen kuuluisi luontevasti tällaiselle virastolle.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen tilanne on sikäli muuttunut, että oikeusministeriö on asettanut toimikunnan valmistelemaan tuomioistuinviraston perustamista. Toimikunnan on määrä saada ehdotuksensa valmiiksi helmikuun loppuun mennessä. Tavoitteena on hallituksen esityksen antaminen eduskunnalla syksyllä 2017 siten, että virasto voitaisiin perustaa vielä tällä vaalikaudella. Lakivaliokunta on tyytyväinen toimikunnan asettamisesta, sillä se on viime vuosina pitänyt tärkeänä, että mahdollisuuksia perustaa tuomioistuinvirasto selvitetään ja asian selvittämisessä kiirehditään. Valiokunta ei kuitenkaan pidä perusteltuna eikä tarpeellisenä lykätä tuomareiden koulutuksen kehittämistä odottamaan toimikunnan työn valmistumista ja viraston mahdollista perustamista, koska edellä esitetyin perustein tuomarikoulutuksen kehittämiseen on ilmeinen tarve.

Valiokunta kiinnittää huomioita myös siihen, että tuomareiden koulutusta on yritetty viimeisten 20 vuoden, siis 20 vuoden, aikana kehittää usealla eri kokoonpanolla, mutta yksikään ehdotus ei ole johtanut konkreettisiin toimenpiteisiin. Nyt käsillä on sen sijaan ehdotus, joka on maltillinen ja jossa on pyritty ottamaan huomioon kansalliset tarpeemme ja perinteemme. Valiokunta pitää ehdotettua järjestelmää toteuttamiskelpoisena ja pitää tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

keänä, että edellä mainitun toimikunnan työssä selvitetään mahdollisuutta organisoida se osaksi tuomioistuinvirastoa.

Arvoisa herra puhemies! Sitten muutama sana asessorin koulutusviroista.

Hallituksen esittämällä asessorijärjestelmällä on tarkoitus korvata esittelijän käyttö ratkaisukokoonpanossa. Tämä poistaa esittelijäjärjestelmän käyttöön liittyviä epäkohtia, koska asessorin virkaan nimitetään kolmeksi vuodeksi ja kyse on tuomarin virasta. Lakivaliokunta pitää muutosta myönteisenä.

Asessorin toimivaltaa ei esityksessä ole rajattu ratkaistavien asioiden laajuuden tai laadun perusteella. Poikkeushan tähän on kuitenkin se, että asessori ei voi käsitellä tuomareiden virkarikosasioita. Asessorin toimivallan yleisyys perustuu esityksen mukaan siihen, että kysymys on tuomarin virasta. Asessorin virka on kuitenkin koulutusvirka, johon kuuluu olennaisesti koulutukseen osallistuminen.

Tuomarin uran avoimuutta on pyritty lisäämään. Tästä huolimatta tuomarin ura on käytännössä hyvin suljettu, sillä saadun selvityksen mukaan 90—95 prosenttia nimityksistä on viime vuosina kohdistunut tuomioistuinlaitoksessa jo työskenteleviin. Lakivaliokunnan näkemyksen mukaan ehdotettua asessorijärjestelmää koskevat säännökset mahdollistavat sen, että asessorin koulutusvirkaan voi hakeutua kuka tahansa riittävän pätevyyden ja kokemuksen omaava lakimies. Ehdotus ei myöskään merkitse tuomarin uran sulkemista tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisilta, koska asessorin koulutusohjelmien suorittaminen ei ole edellytyksenä tuomarin virkaan nimittämiseksi. Pätevyys tuomarin virkaan voidaan siten jatkossakin hankkia myös toimimalla muussa tuomarin tehtävään valmiuksia antavassa lakimiestehtävässä.

Ja sitten, arvoisa puhemies, erittäin lyhyesti vielä tuomarinkoulutuslautakunnasta.

Esityksen mukaan tuomarinkoulutuslautakunta vastaa koulutuksen suunnittelusta ja koordinoinnista sekä huolehtii tuomioistuinharjoitteluun ja perustettaviin tuomarin koulutusvirkoihin liittyvistä tehtävistä ja tuomareiden täydennyskoulutuksesta. Lautakunta olisi oikeusministeriön hallinnonalalla oleva riippumaton elin. Esityksen mukaan tavoitteena on, että tuomarinkoulutuslautakunta kykenee nykyistä suunnitelmallisemmin ja laadukkaammin tukemaan tuomioistuinlakimiehen osaamisen kehittymistä kunkin yksilölliset tarpeet ja osaaminen huomioon ottaen. Lakivaliokunta toteaa, että tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävät ovat varsin moninaiset ja laaja-alaiset.

Ja sitten kustannuksista lyhyesti.

Hallituksen esityksessä koulutusjärjestelmän kehittämisessä arvioidaan syntyvän lisäkustannuksia yhteensä 700 000 euroa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa uudistuksen kustannuksista on esitetty kuitenkin myös toisenlaisia näkemyksiä, tuotu esiin, että kustannukset olisivat esitettyyn verrattuna moninkertaiset. Lakivaliokunta on pyytänyt koulutuksen kehittämisen kustannuksista lisätietoa sekä oikeusministeriöltä että valtiovarainministeriöltä. Lisäselvityksessä päädytään hallituksen esityksessä esitettyihin kustannusarvoihin. Tuomarien koulutuksen kehittämisestä aiheutuvien kustannusten tarkka arvioiminen on haasteellista. On kuitenkin ongelmallista, että kustannusten määrästä valiokunnalle esitetyt arviot eroavat merkittävästi toisistaan. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että näitä kustannusvaikutuksia ja niiden kehitystä seurataan. Tästä on annettu myös lausuma.

Ja sitten vielä lopuksi päällikkötuomareista ja heidän määräaikaista viroistaan.

Päällikkötuomareiden virkaan voidaan nykyisin nimittää vakinaisesti tai määräaikaista. Nyt ehdotetaan, että päällikkötuomarit nimitetään seitsemän vuoden määräajaksi lu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

kuun ottamatta korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidenttejä. Päällikkötuomarin viran määräaikaistamisen arvioidaan edistävän sitä, että tuomioistuim voi toimia mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Taustalla on myös se, että päällikkötuomarin valta on viimeisten vuosien aikana kasvanut. Samalla tässä tulee kuitenkin turvata päällikkötuomarin riippumattomuus. Tästä on esityksessä huolehdittu siten, että päällikkötuomari on toimikautensa ajan erottamaton, kuten muutkin tuomarit.

Arvoisa herra puhemies! Tässä on lakivaliokunnan mietinnön pääkohdat. Tämä on aika laaja esitys, mutta lakivaliokunta kaikesta huolimatta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Tämä päätös ja mietintö ei ollut yksimielinen, mutta tästä varmaan kuulemme kohta lisää.

22.18 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys ja kokonaisuus on varmasti yksi isoimpia uudistuksia, joita tämän eduskuntakauden aikana on laadittu ja joka on nyt tulossa päätökseen. Tietyllä tavalla on vähän harmi, että se täällä keskellä yötä nyt sitten käsitellään, kun se on niin merkittävä uudistus. Lämmin kiitos ensinnäkin valiokunnan puheenjohtajalle, joka hyvin kärsivällisesti tätä prosessia ohjasi. Tämä ei ollut ol- lenkaan helppo paketti. Jo sen lukeminen ja sisäistäminen vaati paljon aikaa ja perehtymistä, keskustelua ja asiantuntijoiden kuulemista. Erityinen kiitos myös valiokuntaneuvoksille, jotka hyvin huolella kuuntelivat keskustelua ja saivat minusta hyvin kirjattua tähän mietintöön myös nämä kaikki keskeiset muutostarpeet, joita tähän jäi.

Itse toivoin, että olisi saatu yksimielinen mietintö, koska tämä oli niin iso kokonaisuus. Yli neljä vuotta on valmisteltu tätä ja nyt pitkä aika myös valiokunnassa. Olisi ollut hienoa ja arvokasta, että olisi syntynyt yksimielinen mietintö, mutta näin ei aina käy, ja voi olla myös niin, että sitten juuri sieltä vastalauseista jää ikään kuin jälki niistä muutostarpeista, jotka tähän jäävät. En sitäkään pidä huonona.

Tämä laki, niin kuin puheenjohtaja tämän hyvin esitteli, on kyllä tarpeellinen, koska se kokoaa tämän hajanaisen lainsäädännön tuomioistuimista ja sen tehtävistä ja hallinnosta nyt ikään kuin yhteen lakiin. Valiokunnassa meillä isompia pohdintoja aiheutti tämän uudistuksen rahoitus, josta oli hyvin monenlaista näkemystä, ja jouduimme siihen monta kertaa palaamaan, mikä on sitten se todellinen linja. Sen takia tähän tuli selkeä kirjaus, että seurataan sitä huolella ja saadaan selvitykset rahoituksen osuudesta. Myöskään tämä asesoreihin sekä tuomarikoulutukseen liittyvä säädäntö ei ollut ihan yksinkertainen asia. Niin kuin puheenjohtaja totesi, jo 20 vuotta sitä on yritetty saada, eikä se helppo ollut meillekään. Ja sen takia, kun tuli ilmi, että oikeusministeri on jo asettanut työryhmän, jonka tavoitteena on tuomioistuinviraston perustaminen, niin todettiin, että on hyvä tähän mietintöön laittaa myös näkyviin se, että jos se perustetaan, niin olisi suurta viisautta laittaa tämä tuomarikoulutus sen sisään, ikään kuin riippumattomaan elimeen.

Tästä uudistuksesta olisi paljon, paljon, paljon sanottavaa, mutta se on laaja ja sen voi itse lukea. Tässä ehkä nämä asiat, joihin halusin itse kiinnittää huomiota. Kristillisdemokraatit eivät menneet mukaan eriävään mielipiteeseen tästä, koska koimme, että tämä on tärkeä uudistus ja ne keskeisimmät kriittiset huomiot kuitenkin saatiin hyvin kirjoitettua mietintöön sisään. — Kiitoksia.

22.22 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Ajattelin yrittää ihan lyhyesti täältä paikalta, koska valiokunnan puheenjohtaja ja myös kollegani itse asiassa esittelivät erittäin ansiokkaasti tämän hallituksen esityksen ja meidän valiokunnan mietinnön myös niiltä osin kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

ne herättivät keskustelua ja haasteita. Ja mielestäni on ehkä aika kuvaavaa, että lakivaliokunnan työskentelyssä itse asiassa hyvin monesti me pystymme löytämään yhdessä ne haasteet ja ne ongelmakohdat ja niistä ei välttämättä olla kovin erimielisiä — varmaan sel-laisiakin paikkoja on.

Mutta tässä tilanteessa erityisesti tietenkin herätti kysymyksiä tämä tuomarikoulutus ja ei vain meidän valiokunnan piirissä, vaan ennen kaikkea tuomareissa kaikista oikeusasteis-ta. Tämä tietenkin on sellainen ryhmä, joka ei ole mikä tahansa lobbari, vaan aiheuttaa kyl-lä mielestäni tämän uudistuksen toimivuudesta erittäin suuren kysymyksen, joka on otet-tava ja kuunneltava vakavasti. Myös heidän mahdollisuutensa vaikuttaa mahdollisen pe-rustettavan itsenäisen tuomioistuinviraston kautta on mielestäni asia, joka olisi erittäin tär-keä. Ja kun kerta hallitus on luvannut, että esitys sellaisesta tuotaisiin eduskuntaan syksyl-lä 2017, niin minun ja meidän eriävän mielipiteemme allekirjoittajien mielestä kysymys on niin suuresta uudistuksesta ja niin tärkeästä uudistuksesta, että kannattaa odottaa sitä uu-distusta ja siihen yhteyteen sitten valmistella, tuomareiden myötävaikutuksella tietenkin, sitä tuomarikoulutusta niin, että se ei sulkisi esimerkiksi tuomariuralle rekrytointia muual-ta kuin tästä koulutuksesta vaan että se olisi mahdollisimman avoin, (Puhemies koputtaa) että myös esimerkiksi ansioituneet asianajajat (Puhemies koputtaa) voivat tulla sen piiriin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt minä pyytäisin edustajaa siirty-mään puhujapöytäntöön.

Ajattelin lopettaa, kiitoksia. En vie sen enempää aikaa. — Kiitoksia.

22.25 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä on paljon hyvää. Tavoitteena on kodifikaatio, ja nyt on hyvä, että nämä säännökset löytyvät samasta opuksesta ja asetustasosta luovutaan. Pidän myös hyvänä sitä, että nämä laamannien virat tulevat määräaikaaisiksi. Minusta johtamiskulttuurissa on motivaation säilyminen tärkeää, ja todennäköisesti tämä tulee sitä edistämään. Nyt kun ne ovat olleet pitkäaikaisia, niin on kyllä välillä näkynyt myös se, että on oltu ikään kuin kehityksen jarruna, ja sitten se, että ei ole enää oltu niin valmiita reagoimaan uudistuksiin kuin olisi ollut tarvetta.

Mutta se, mitä kritisoin, on sitten tämä tuomarikoulutusosio tässä. Kyllä tuolla asiantun-tijakuulemisissa kävi esille, että se ei ole taloudellisista syistä realistinen. Tällä asessorijär-jestelmällä lisätään määräaikaisten tuomareiden määrää, rikotaan samapalkkaisuusperiaa-tetta ja suljetaan tuomarin ura tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisilta hakijoilta. Koulutetta-ville maksettaisiin alempaa palkkaa kuin muille tuomareille, vaikka he käytännössä tekisi-vät kuitenkin samoja töitä. Eli tuolla kuulemisissa tuli esille, että kyseessä on käytännössä halpatuomarijärjestelmä. Tämä johtaisi siihen, ettei alempipalkkainen koulutusvirka hou-kuttelisi kokeneita lakimiehiä, ja asessoreitten valintamenettely on myös työläs ja byro-kraattinen. Tämä esittelijäjärjestelmä tulisikin säilyttää nykyisenkaltaisena, jotta työn mie-lekkyys säilyy, ja näitten asessorivirkojen asemasta tulisi perustaa tuomareiden virkoja.

Notaarien osalta pidän myös ongelmallisena sitä, että kun notaarit ovat tähän asti hakeu-tuneet sille käräjäpaikalle, missä ovat halunneet tämän auskultoinnin suorittaa, niin jatkos-sa tämä tuomarinvalintalautakunta hoitaisi tämän valinnan kerran vuodessa ja sitten valit-sisivat nämä 120—130 notaaria. Ja en kyllä pidä hyvänä menettelynä sitä, (Puhemies ko-puttaa) että se keskitetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

22.27 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Uudistus on todellakin iso ja ehkä jopa historiallinen, ja siksi ehkä on syytä myös näin perustuslakivaliokunnan jäsenenä katsoa tätä prosessia eduskunnassa. Kiinnitimme omassa valiokunnassa huomiota siihen, miten turvaamme oikeudenmukaiset oikeudenkäynnit jatkossa ja myös viivytyksettömän käsittelyn. Tähän liittyvät tietysti perusoikeudet ja niiden merkitys. Ne ovat, kuten tiedämme, oikeusvaltion kulmakiviä. Käsittelyajat eivät saa Suomessa venyä kohtuuttomiksi.

Valiokunnassa korostimme myös sitä, että tuomioistuinten ja muiden oikeusturvan toteuttamisesta vastaavien viranomaisten perusrahoitus on turvattava riittävällä tavalla hankalissakin taloustilanteissa. Asiantuntijat olivat huolissaan. He olivat todella huolissaan siitä, että resurssit ovat todella ohuet ja tiukat. Huoli on myös alan koulutuksesta ja sen houkuttelevuudesta. Miten houkuttelemme jatkossa opiskelijoita, lahjakkaita oikeustieteilijöitä alalle? Ja viime kädessä kyse on myös laajemmin vallan kolmijako-opista ja siitä, että tuomioistuimet pysyvät riippumattomina, ja siitä syystä haluamme kiinnittää tähän huomiota.

22.28 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä niihin kiitoksiin, joita tässä valiokunnan puheenjohtajalle ja valiokuntaneuvosten työlle annettiin. Tätä käsiteltiin pitkään, kuultiin iso joukko asiantuntijoita, ja kyllä pitkään pyrittiin myös yhtenäiseen näkemykseen, ja työskentely oli kaiken kaikkiaan hyvää.

Tässä käytiin hyvin läpi tähän asessorijärjestelmään liittyviä ongelmia ja sitä kritiikkiä, mitä se on saanut, mutta kyllähän suuri huoli liittyi tämän koulutuslautakunnan mahdollisuuksiin toimia ja siihen, onko sillä oikeasti edellytyksiä hoitaa niitä tehtäviä, joita sille oli tässä uudessa systeemissä nyt siirtämässä. Ja kun kesken tämän käsittelyn vielä tuli se, että tämä työryhmä oikeusministeriöön perustettiin tätä tuomioistuinvirastoa perustamaan ja tosiaan tämä järjestelmä on tavoitteena saada pystyyn jo ensi vuonna, niin on hyvinkin perusteltua, että tämä vuosi oltaisiin tässä voitu odottaa, kun asia on näin pitkään ollut valmisteilla. Sen takia yhdyin tähän eriävään mielipiteeseen, mutta kaiken kaikkiaan valmistelu on ollut todella hyvää ja keskustelu on ollut todella hyvää ja on myös hyvä, että valiokunnan mietintöön näitä huolia myös nostettiin.

22.30 Kari Tolvanen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos valiokunnan jäsenille ja varajäsenille tästä hyvästä keskustelusta. Ihan muutama asia.

Valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Biaudet esitti tämän tuomioistuinviraston asian. Toki olen ihan samaa mieltä, että jos meillä olisi päätös, että se ihan oikeasti perustetaan, eihän tässä olisi mitään järkeä tietenkään tätä koulutusta panna käyntiin nyt. Mutta kun tässä on vasta nyt työryhmä perustettu eikä näinä taloudellisesti ankeina aikoina ole niin muotia perustaa uusia virastoja ja kun on nyt 20 vuotta tätä koulutusjärjestelmää koetettu saada toimeen, niin minä pelkään sitä, että jos sitä virastoa ei sitten perustettaisikaan, niin menisi taas 10 vuotta eteenpäin. Sen takia olisi nyt ihan hyvä saada tämä homma liikkeelle. Ja tosiaan sitten jos tämä virasto toivottavasti perustetaan vielä tällä vaalikaudella, näin positiivisesti ajatellen, ilman muuta sinne siirrettäisiin nämä koulutusasiat. Ilman muuta näin, mutta nyt saadaan niin kuin potku tälle asialle, että saadaan tämä homma liikkeelle.

No, sitten edustaja Skinnari ihan perustellusti esitti huolensa tästä tuomioistuinrahoituksesta. Yleisillä tuomioistuimilla on tällä hetkellä semmoinen 3,1 miljoonan gäppi tässä rahoituksessa. Siis on välttämätöntä, että se pitäisi heti saada. Uskon, että tuossa bud-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2016 vp

jettiriihessä siihen asiaan varmaan palataan — tai on pakko palata, koska meidän puhumme meidän yhteiskunnan peruselementistä eli oikeuslaitoksesta. Täytyy turvata, että se näinä vaikeina aikoina toimii tehokkaasti ja ihmisten oikeusturva turvataan.

22.32 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Ihan vähän jäi kesken. Jatkan notaarien valinnan osalta: nykyisin tämä haku on mahdollista ympäri vuoden, ja se on kyllä joustavampaa ottaen huomioon, että yliopistosta myös valmistutaan mihin vuodenaikaan tahansa. Nyt tässä väistämättä tulee sitten työttömyysjakso, jos valmistuu esimerkiksi alkuvuodesta ja tämä haku on vasta sitten loppuvuodesta näihin virkoihin.

Tämä tuomarinkoulutuslautakunta herätti keskustelua siitä, onko se jo valmiiksi aliresursoitu eli onko sillä tosiasiallisesti edellytyksiä edes hoitaa tehtäviään. Lautakunnalle suunnitellut tehtävät eivät kyllä myöskään sovellu sivutoimiselle lautakunnalle. Eli lähtökohta oli, että erillisiä toimielimiä ja päätöksiä niiden tehtävistä, henkilöstöstä ja henkilöstön määrästä ei tulisi tehdä kuin vasta tämän tuomioistuinkeskusviraston perustamisen yhteydessä.

Korostan vielä tuota halpatuomarijärjestelmää, että kun pyrkimyksenä on päinvastoin ollut päästä eroon eri palkoista ja palkkaluokista, niin nyt tässä sitten mennäänkin ikään kuin väärään suuntaan, ja se ei ole hyvä kehitys.

Sitä on myös mietitty, miksi tähän ei ollut otettu ylimpiä tuomioistuimia, korkeinta oikeutta ja korkeinta hallinto-oikeutta. Niitä lakeja on uudistettu aika vastikään 2005—2006, ja tietenkin tuolla taustalla kummittelevat myös korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden yhdistämissuunnitelmat tulevaisuudessa. Ja tietenkin erityistuomioistui-
men luonne myös korostaa tätä tehtävää.

Mutta näillä sanoilla toivon tietenkin, että tuo tuomioistuinvirasto tulee, ja koulutus on tietenkin tuomareille lähtökohtaisesti tärkeä asia, että kaikkien osalta kannustetaan siihen.

22.34 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti. Minäkin ehkä olen optimistisempi ja toivon, että tuomioistuinvirasto voidaan saada aikaan, ja lupaamme tukea sitä työtä sitten, kun se etenee. Ja siinä mielessä olemme varmasti kaikki samaa mieltä, että tuomarikoulutus on erittäin odotettu ja erittäin tärkeä. Olen vain huolissani myös siitä, että jos se tulee, niin vuotta ennen tehdään sitten erilaisia muutoksia, mikä sitten omalta osaltaan rasittaa myöskin oikeuslaitosta ja sen voimavaroja. Siksi ehkä sitten päädyin kuitenkin tähän optimistiseen odotukseen. — Kiitoksia.

22.34 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos valiokunnan puheenjohtajalle, edustaja Tolvaselle siitä, että otatte — ja tiedänkin, että otatte — vakavasti tämän taloudellisen tilanteen ja siihen liittyvät uhat. Ei ole kaukana se tilanne, että meillä tulevat vastaan Suomea velvoittavat ihmisoikeussopimukset, ja monessa mielessä ovat nyt jo tulleet esimerkiksi käsittelyaikojen osalta. Silloin kysymys kuuluukin, kuinka pitkälle voimme näissä säästöissä mennä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.